

Seznam dokumentů a vzpomínek

1. Josef Hybeš, Z prvního mezinárodního sjezdu socialistického v Paříži
s. 39
17. září 1889, Brno
2. Zpráva policejního ředitelství v Brně o schůzi dělnického politického spolku Svornost konané 16. září 1889. Předseda spolku Josef Hybeš na ní podal zprávu o konání ustavujícího kongresu II. internacionály v Paříži, o přijatých závěrech a o přípravě 1. máje
s. 39
3. Zpráva okresního hejtmana v Brně o agitaci na demonstraci 1. máje mezi dělnictvem na Brněnsku
1. února 1890, Brno
s. 40
4. Julie Pospíšilová, Vyhozen z práce
s. 41
8. dubna 1890, Brno
5. Oběžník moravského místopředsedství v Brně určený okresním hejtmanům, starostům statutárních měst a policejnímu řediteli v Brně o připravovaných opatřeních úřadů v souvislosti s chystanými dělnickými manifestacemi 1. máje 1890
s. 41
6. Zpráva starosty města Znojma o přípravě dělnické demonstrace 1. máje ve městě
12. dubna 1890, Znojmo
s. 44
7. Žádost starosty města Brna Gustava Winterhollera prezídiu místopředsedství, aby byly zakázány veškeré průvody a shromáždění lidu nejen na 1. května, ale i v předcházejících dnech
13. dubna 1890, Brno
s. 46
8. Hlášení policejního ředitele v Brně o průběhu důvěrné schůze dělnictva uspořádané dělnickými spolky v Brně v souvislosti s přípravami manifestace 1. máje v Brně
16. dubna 1890, Brno
s. 47
9. Zpráva okresního hejtmana v Brně o přípravách dělnictva na 1. máj na Brněnsku
18. dubna 1890, Brno
s. 47
10. Zpráva okresního hejtmana v Třebíči o přípravách dělnictva na 1. máj
22. dubna 1890, Třebíč
s. 48
11. František Jezerovský, Slavíme 1. máj
s. 49
30. dubna 1890, Hodonín
12. Zpráva okresního hejtmana v Hodoníně prezídiu místopředsedství v Brně o situaci ve městě před 1. květnem
s. 50
13. Zpráva policejního ředitelství v Brně o průběhu dělnické manifestace 1. května v Brně-Pisárkách
2. května 1890, Brno
s. 50

14. J. K. Lomnický, Jak jsme poprvé slavili 1. květen s. 51
15. Rudolf Merta, Továrníci ujížděli z Brna s. 52
16. Zpráva okresního hejtmána v Jihlavě o průběhu 1. máje v okrese s. 53
2. května 1890, Jihlava
17. Článek Rovnosti hodnotící význam 1. máje pro dělnickou třídu a průběh májové manifestace v Brně s. 54
15. května 1890, Brno
18. Augustin Skaunic, Přípravy 1. máje v Brně s. 57
19. Eduard Zbytkovský, 1. máj 1890 v blanenských železárnách s. 58
20. Josef Horný, 1. máj 1890 v Břeclavi s. 58
21. František Michálek, 1. máj 1890 v Budapešti s. 59
22. Hlášení okresního sekretáře Floriána Olšanika okresnímu hejtmánovi v Třebíči o průběhu manifestace 1. máje v Náměstí nad Oslavou s příloženým originálem rezoluce a požadavky dělnictva s. 60
12. července 1890, Třebíč
23. Josef Rous, Vojsko přitáhlo do Náměště s. 62
24. Zákaz konání schůze Politického klubu dělnického v Prostějově 1. května 1891 okresním hejtmánem v Prostějově s. 63
23. dubna 1891, Prostějov
25. Zpráva policejního ředitelství v Brně o schůzi textilních dělníků, na jejímž programu bylo mj. zhodnocení významu 1. máje pro dělnickou třídu s. 63
21. dubna 1893, Brno
26. Nařízení místodržitelství v Brně k pohotovosti brněnské vojenské posádky v souvislosti s chystanou prvomájovou manifestací dělnictva s. 65
27. dubna 1893, Brno
27. František Komprda, Z májových vzpomínek s. 66
28. Zpráva okresního hejtmánství o schůzi trebičského Politického spolku Pokrok konané 29. dubna 1894 ve Velkém Meziříčí k otázkám reformy volebního práva a k významu 1. máje s. 66
1. května 1894, Velké Meziříčí
29. Rezoluce veřejné schůze dělnictva konané 1. května 1894 v Třebíči s. 70
1. května 1894, Třebíč
30. Odpověď policejního ředitelství v Brně na žádost Josefa Krapky k pořádání dělnické manifestace 1. května 1895 v Brně-Pisárkách s. 70
26. dubna 1895, Brno
31. Zpráva policejního ředitelství v Brně o schůzi textilního dělnictva konané 26. dubna 1897 k přípravě manifestace 1. máje s. 72
29. dubna 1897, Brno
32. František Rotrekl, 1. máj 1897 s. 73
33. Marie Matalová, Trest ve škole s. 74

Obsah

Úvod	5
Dokumenty a vzpomínky	37
Seznam dokumentů a vzpomínek	256
Rejstřík jmenný	266
Rejstřík místní	271

34. František Halas starší, Výzva k boji s. 74
35. Rezoluce přijatá na táboře lidu v Prostějově 1. května 1901, v níž jsou
obsaženy hospodářské, sociální a politické požadavky dělnictva s. 77
36. František Procházka, Z historie Prvního máje s. 78
37. Ze zprávy policejního ředitelství v Brně o konání shromáždění lidu
1. května 1905 v Dělnickém domě v Brně, na němž promluvil Josef Hybeš
a které přijalo rovněž rezoluci s. 79
38. Žádost třebičského dělnictva o udělení volna na 1. května Konec dubna 1906, Třebíč s. 81
39. Zpráva policejního ředitelství v Brně o průběhu prvomájové manifestace a přijaté rezoluci 1. května 1906, Brno s. 81
40. Rezoluce z manifestace sociálně demokratického dělnictva, konané
1. května 1908 v zahradě Dělnického domu 1. května 1908, Brno s. 84
41. 1. máj 1908 ve Znojmě s. 85
42. Marie Tobiášová, První máje s. 86
43. Boj dělnické Třeště za 1. máj s. 87
44. Telegram místodržitelství v Brně sborovému velitelství ve Vídni o vy-
slání vojenské posily na 1. května 1910 do Hodonína na žádost tamního
okresního hejtmána 30. dubna 1910, Brno s. 88
45. Zpráva obecní rady města Kroměříže o prvomájové manifestaci v Kro-
měříži roku 1910 3. května 1910, Kroměříž s. 88
46. Rezoluce z manifestace sociálně demokratického dělnictva (centra-
listů) konané 1. května 1910 v Dělnickém domě v Brně 1. května 1910, Brno s. 89
47. Pokyn ministerstva vnitra ve Vídni prezídiu místodržitelství v Brně
k prvomájovým manifestacím roku 1911 25. dubna 1911, Vídeň s. 91
48. Zpráva policejního ředitelství v Brně o prvomájové demonstraci so-
ciální demokracie 2. května 1913, Brno s. 91
49. Rezoluce sociálně demokratických prvomájových manifestací na Mo-
ravě 1. května 1914, Brno s. 94
50. Richard Podaný, Tábor lidu rozeznán s. 95
51. Článek Slováčka k průběhu manifestací 1. máje 1917 4. května 1917, Hodonín s. 96
52. Zpráva okresního hejtmanství v Brně o veřejném shromáždění Poli-
ci 3. května 1918, Brno

- tického klubu česko-slovanského pro Moravu v Ivančicích 1. května 1918 s. 97
53. Silvestr Nováček starší, Hybeš v Ivančicích s. 98
54. Rezoluce z prvomájové manifestace v Újezdě u Brna, schvalovaná na prvomájových manifestacích v roce 1918 1. května 1918, Újezd u Brna s. 99
55. Antonín Mareš, Poslední válečný s. 101
56. 1. máj ve svobodné zemi
Josef Pospíšil, 1. máj v Sovětském Rusku s. 102
Jan Steiger, 1. máj ve Vladivostoku s. 102
57. Oběžník zemské zprávy politické v Brně o prohlášení 1. května národním svátkem 19. dubna 1919, Brno s. 103
58. Rozkaz posádkového vojenského velitelství v Brně ke zvláštní pohotovosti na 1. května 1919 24. dubna 1919, Brno s. 104
59. František Janda, 1. máje ve Znojmě s. 105
60. Bohumil Tondl, Několik májů revolucionáře s. 106
61. Jan Gajda, Neuposlechli jsme rozkazu s. 107
62. Josef Orálek, Svátek práce mezi vojáky s. 108
63. Rezoluce sociálně demokratické levice přednášená na prvomájových manifestacích r. 1921 1. května 1921 s. 108
64. Štefan Fuksa, Gottwald k nám mluvil s. 113
65. Ignác Hora, Za asistence četnictva s. 113
66. Zpráva Rovnosti o průběhu prvomájové manifestace 1923 v Brně 2. května 1923, Brno s. 114
67. Ze zprávy policejního ředitelství v Brně o prvomájové manifestaci v Brně 2. května 1925, Brno s. 116
68. Anna Bohatová, Jak jsme agitovali na 1. máje s. 117
69. Zpráva okresní správy politické v Hodoníně o průběhu prvomájové manifestace 1. května 1926, Hodonín s. 119
70. Zpráva policejní expozitury v Břeclavi o prvomájové manifestaci v Břeclavi 1. května 1926, Břeclav s. 119
71. Růžena Kavalířová, „Rozejděte se!“ s. 120
72. Žádost sekretariátu brněnského krajského výboru Komunistické strany 28. dubna 1927, Brno

- Československa policejnímu ředitelství v Brně o povolení alegorických vozů v prvomájovém průvodě s. 121
73. Viktor Skoupý - Ludvík Roháček, Báli se dřevěných pušek s. 122
1. května 1927, Jihlava
74. Zpráva okresní správy politické v Jihlavě o průběhu prvomájové manifestace v Brtnici s. 122
2. května 1927, Brno
75. Zpráva okresního hejtmána v Brně o prvomájové manifestaci v Zastávce u Brna s opisem přijatých rezolucí s. 123
3. května 1927, Brno
76. Soudní rozhodnutí o zabavení prvomájového čísla Rovnosti s. 127
77. Richard Žižka, V Brumově na 1. máje s. 127
1. května 1928, Hodonín
78. Zpráva okresního úřadu v Hodoníně o průběhu prvomájové manifestace s. 128
79. Tomáš Koutný, Přepadený průvod s. 130
2. května 1928, Hodonín
80. Zpráva o prvomájové manifestaci Komunistické strany Československa v Břeclavi v roce 1928 s. 130
1. května 1928, Brno
81. Zpráva o projevech na prvomájové manifestaci Komunistické strany Československa v Brně na Zelném trhu s. 133
1. května 1929, Třešť
82. Zpráva o prvomájové manifestaci uspořádané Komunistickou stranou Československa v Třebíči r. 1929 s. 135
83. Josef Kachlík, 1. máj 1929 s. 137
14. dubna 1930, Brno
84. Pokyny vydané prezidiem Zemského úřadu v Brně přednostům politické a policejní správy v zemi Moravskoslezské v souvislosti s přípravou demonstrací organizovaných KSČ na 1. května 1930 s. 137
18. dubna 1930, Brno
85. Hlášení policejního ředitelství v Brně o přípravě KSČ k demonstraci 1. května 1930 v Brně s. 139
2. května 1930, Nové Město na Moravě
86. Hlášení okresního úřadu v Novém Městě na Moravě o rozpuštění tábora KSČ konaného 1. května 1930 ve Štěpánově s. 141
2. května 1930, Boskovice
87. Zpráva okresního úřadu v Boskovicích o průběhu tábora lidu pořádaného KSČ v Blansku 1. května 1930. s. 143
88. Jindřich Kyzlink, Souzen pro vlezradu s. 146
89. Eduard Zbytkovský, 1. máj v Olomučanech s. 146
1. května 1931, Holešov
90. Zpráva okresního úřadu v Holešově o tábore lidu uspořádaném místní organizací KSČ v Bystřici pod Hostýnem 1. května 1931 s. 147

1. května 1932, Boskovice
91. Zpráva okresního úřadu v Boskovicích o průběhu manifestace 1. května 1932 pořádané okresním výborem KSČ v Blansku s. 149
1. května 1932, Uherský Brod
92. Zpráva okresního úřadu o konání tábora lidu organizovaného okresním výborem KSČ 1. května 1932 v Uherském Brodě s. 151
1. května 1932, Vyškov
93. Zpráva okresního úřadu o konání tábora lidu KSČ ve Vyškově 1. května 1932 s. 153
2. května 1932, Brno
94. Zpráva policejního ředitelství o konání tábora lidu uspořádaného sekretariátem IX. kraje KSČ v Brně. s. 156
95. František Halas starší, Bez policie to nešlo s. 159
96. Vilém Pavlíček, Půl roku za výkřik „Ať žije SSSR!“ s. 159
97. Richard Podaný, Zpívali jsme Internacionálu s. 160
98. Amalie Štanclová, Ženy bili obuškem s. 160
2. května 1932, Uherský Brod
99. Zpráva okresního úřadu v Uherském Brodě o průběhu tábora lidu KSČ 1. května 1932 ve Valašských Kloboukách s. 160
100. Alois Barbořík, Naše tribuna s. 161
101. Bohumil Tondl, 1. máj 1932 v Bystřici s. 162
102. Vilém Tomola - Ludmila Jakubcová, Lišenští 1. máji s. 163
103. Karel Kliment, Zahrál jsem si na poslance s. 163
14. ledna 1933, Brno
104. Rozsudek krajského soudu trestního v Brně nad Markem Čulenem a Josefem Molákem za jejich projevy na táboru lidu KSČ v Břeclavi 1. května 1932 s. 164
1. května 1933, Boskovice
105. Zpráva okresního úřadu v Boskovicích o konání tábora lidu v Jedovnicích spojeného s veřejným průvodem 1. května 1933 s. 167
1. května 1933, Vyškov
106. Zpráva okresního úřadu ve Vyškově o táboru lidu KSČ ve Slavkově 1. května 1933 s. 169
107. Jan Kučera, První máje v Otnicích s. 170
1. května 1933, Znojmo
108. Zpráva policejního komisařství o táboru lidu a průvodu KSČ 1. května 1933 ve Znojmě s připojenou rezolucí s. 171
2. května 1933, Boskovice
109. Zpráva okresního úřadu o táboru lidu KSČ konaném 1. května 1933 v Boskovicích s. 174
2. května 1933, Kyjov
110. Hlášení okresního úřadu v Kyjově o napsání komunistických hesel k 1. máji v Koryčanech s. 176

111. Anastázie Huňová, Za 1. máj kriminál s. 177
2. května 1933, Boskovice
112. Zpráva okresního úřadu v Boskovicích o průběhu tábora lidu v Letovicích 1. května 1933, na němž promluvil Hynek Konečný s. 178
113. Jan Sova, Vyhozen z práce za 1. máj s. 179
2. května 1933, Tišnov
114. Zpráva okresního úřadu o táboru lidu v Tišnově 1. května 1933 s. 180
115. Jindřich Foltýn, Jak jsem oslavil 1. máj 1933 s. 181
2. května 1933, Nové Město na Moravě
116. Zpráva okresního úřadu v Novém Městě na Moravě o táboru lidu KSČ ve Městě Žďáře 1. května 1933 s. 181
117. Marie Tobiášová, Nejkrásnější máje s. 185
27. dubna 1934, Hodonín
118. Trestní oznámení okresního hejtmána v Hodoníně státnímu zastupitelství v Brně na tiskovinu Rudý máj vytištěnou v tiskárně Vladimíra Chlady v Břeclavi s. 189
119. Zpráva okresního úřadu o konání veřejné schůze KSČ v Třebíči k přípravě 1. května 1934. s. 190
27. dubna 1934, Třebíč
120. Zpráva okresního úřadu v Kyjově o konání společného tábora lidu a průvodu KSČ a Československé sociálně demokratické strany dělnické ve Žďánicích 1. května 1934 s. 191
1. května 1934, Kyjov
121. Anna Jelínková, Děti na policejním ředitelství s. 192
Začátek dubna 1935, Brno
122. Organizační směrnice krajského výboru KSČ v Brně k organizování manifestace 1. května 1935 s. 192
123. Zpráva okresního úřadu ve Vyškově o průběhu tábora lidu KSČ v Bučovicích 1. května 1935 s. 198
1. května 1935, Vyškov
124. Zpráva okresního úřadu o konání tábora lidu uspořádaného místní organizací KSČ v Kyjově s. 199
1. května 1935, Kyjov
125. Zpráva okresního úřadu v Dačicích o manifestaci KSČ uspořádané 1. května 1936 v Telči s. 201
1. května 1936, Dačice
126. Ze zprávy policejního ředitelství o táboru lidu uspořádaného KSČ v Brně 1. května 1936, na němž promluvil poslanec Emanuel Klíma. Na táboru lidu byla přijata přípojená rezoluce s. 202
2. května 1936, Brno
127. František Halas starší, Za jednotný 1. máj s. 206
128. Josef Juran, Zatýkáni v májovém průvodu s. 206

2. května 1936, Kyjov
129. Zpráva okresního úřadu v Kyjově o průběhu společného tábora a průvodu lidu KSČ, československé sociálně demokratické strany dělnické a československé strany národně socialistické v Koryčanech 1. května 1936 s. 208
29. dubna 1936, Hodonín
130. Výměr okresního hejtmana v Hodoníně zakazující konání veřejné schůze KSČ v Dubňanech 1. května 1936 s. 210
2. května 1936, Kroměříž
131. Ze zprávy okresního úřadu o táborech lidu uspořádaném KSČ v Kroměříži 1. května 1936 s. 210
2. května 1937, Holešov
132. Zpráva okresního úřadu v Holešově o průběhu tábora lidu uspořádaného okresním vedením KSČ v Holešově 1. května 1937 s. 211
3. května 1937, Hodonín
133. Zpráva okresního úřadu v Hodoníně o průběhu tábora lidu uspořádaného KSČ v Hodoníně 1. května 1937 s. 213
134. Vladimír Holub, Dělníci si rozuměli s. 214
3. května 1937, Uherské Hradiště
135. Zpráva okresního úřadu v Uherském Hradišti o průběhu tábora lidu a májového průvodu uspořádaných okresním výborem KSČ v Napajedlich s. 216
3. května 1937, Brno
136. Zpráva policejního ředitelství o průběhu tábora lidu uspořádaného krajským výborem KSČ v Brně 1. května 1937 s. 217
3. května 1937, Uherské Hradiště
137. Zpráva okresního úřadu o táborech lidu a průvodu uspořádaných okresním výborem KSČ v Uherském Hradišti 1. května 1937 s. 219
3. května 1937, Zlín
138. Zpráva okresního úřadu o táborech lidu uspořádaném KSČ ve Zlíně 1. května 1937 s. 220
139. T. Svatopluk, 1. máj ukradený s. 221
140. Josef Simajchl, 1. máj po baťovsku s. 222
- 26.—28. dubna 1938, Brno
141. Oběžník městského vedení KSČ a pokyny sekretariátu IX. kraje KSČ v Brně pro organizování manifestace 1. května 1938 s. 223
2. května 1938, Břeclav
142. Zpráva státního policejního úřadu o táborech lidu KSČ v Břeclavi 1. května 1938 s. 226
143. Jaroslav Čižmář, 1. máje v Holešově s. 227
8. května 1938, Brno
144. Ze zprávy policejního ředitelství o aktivu funkcionářů KSČ v Brně-Zidenicích konaném 6. května 1938, na němž zhodnotil poslanec Emanuel Klíma průběh 1. máje v Brně s. 228
145. Oldřich Gryc, Společný 1. máj s. 231

2. a 30. května 1939, Brno
146. Zpráva policejního komisařství v Brně-Husovicích o prvomájové oslavě s. 231
147. Antonie Hotárková, U Hybešova pomníku s. 232
148. Karel Plíska, Tiskli jsme ilegální letáky s. 232
149. Miloslav Horák, Vzpomínka na 1. máj 1939 s. 233
1. května 1939, Brno
150. Zpráva policejního ředitelství v Brně o vyvěšení rudé vlajky s pěti-
cipou hvězdou, srpem a kladivem na vedení vysokého napětí v Brně-Ko-
márově s. 233
151. Vywěsili jsme rudý prapor s. 234
152. Augustin Novotný, A přece jsme slavili s. 234
1. května 1940, Náměšť nad Oslavou
153. Zpráva o rozšiřování ilegálních komunistických letáků k 1. máji
v Náměšti nad Oslavou a v Brně s opisem letáku rozšiřovaného v Náměšti
nad Oslavou s. 234
4. května 1940, Brno
154. Zpráva Zemského úřadu v Brně prezídiu ministerstva vnitra v Praze
a úřadovně říšského protektora v Brně o nálezů ilegálních komunistických
letáků k 1. máji 1940 s. 236
2. května 1941, Brno
155. Zpráva o vyvěšení komunistického praporu 1. května 1941 u Velkých
Opatovic s. 236
- (duben 1942), Praha
156. Provolání II. ilegálního vedení KSČ k 1. květnu 1942 s. 237
157. František Mráz, Tajné oslavy za dráty s. 237
- (duben 1943)
158. Článek ilegální Moravské Rovnosti k 1. máji 1943 s. 238
159. Oldřich Syrovátka, 1. máje buchenwaldských vězňů s. 239
- duben 1944
160. Článek ilegální Moravské Rovnosti k 1. máji 1944 s. 239
- konec dubna 1945
161. Ilegální leták vydaný k 1. máji 1945 s. 240
162. František Hejl, Mé první máje s. 241
163. Otakar Franěk, První svobodný s. 242
164. Ještě doznívala válka s. 243
165. Ludvík Buček, Z 1. májů bojkovických komunistů s. 244
166. Stanislav Krajiček, První vlak s. 244
167. Marie Jašková, Nejradosnější svátek s. 245

1. května 1946, Brno
168. Z projevu ministra vnitra Václava Noska na oslavě 1. máje 1946
v Brně s. 245
169. Marie Matalová, Šedesát kytic v průvodu s. 250
170. Aloisie Žemlová, Ženy vyšily rudý prapor s. 250
1. května 1946, Gottwaldov-Zlín
171. Projev předsedy Ústřední rady odborů Antonína Zápotockého na ma-
nifestaci ve Zlíně s. 252
172. Robert Doležal, 1. máj s Václavem Noskem s. 254
1. května 1948, Brno
173. Z projevu ministra financí dr. Jaromíra Dolanského na májové ma-
nifestaci v Brně 1. května 1948 s. 254